

Handleiding voor een kwalitatief overleg tussen apotheker en huisarts

WACHTDIENSTREGELING

Huis voor Gezondheid
draagt ZORG in Brussel

réseau multidisciplinaire local.Bruxelles
regionaal multidisciplinair netwerk.Brussel

COLOFON

Titel: Handleiding voor een kwalitatief overleg tussen huisarts en apotheker

1e versie: november 2013

2e versie: mei 2015

3e versie: januari 2018

Auteurs:

Apr. Laure Geslin, Apothekersvereniging Brussel (UPB-AVB)

Dorien Pepermans en Ulrike Dragon, Huis voor Gezondheid (HvG)

Aline Godart, Réseau Multidisciplinaire Local Bruxelles (RML-B)

Revisoren:

Francoise Bottriaux - Phn. Paul Coolen - Dr. Lawrence Cuvelier Phn. - Luc Defrance Phn. - Pascale Hardy - Dr. Vincent Janssens - Phn. Marcel Libert - Dr. Charles Lietaer - Dr. Véronique Morelle - Phn. Arnaud Nicolas - Dr. Michel Vanhalewyn - Dr. Els Van Hooste - Dr. Rita Vanobberghen - Phn. Etienne Wallon

Contact:

laure.geslin@upb-avb.be – www.upb-avb.be

agodart.rml@famgb.be – www.rmlb.be

dorien@huisvoorgezondheid.be - www.huisvoorgezondheid.be

Souhaitez-vous recevoir le contenu du guide en Français ?

Ce guide de concertation entre pharmaciens et médecins généralistes est disponible en français et néerlandais. Si vous souhaitez recevoir la version francophone, il suffit de nous contacter via :

· laure.geslin@upb-avb.be (pour les pharmaciens)

· agodart.rml@famgb.be (voor huisartsen)

Een initiatief van:

INLEIDING

De samenwerking tussen huisarts en apotheker is essentieel om de kwaliteit en continuïteit van de zorg te verzekeren. Om dit te vergemakkelijken is overleg tussen zorgprofessionals uit eenzelfde regio onmisbaar.

Dit overleg zorgt ervoor dat de samenwerking efficiënt en doeltreffend blijft verlopen door het promoten van:

- Een sterke samenwerking tussen huisarts en apotheker
- Goede medisch-farmaceutische praktijken
- De kwaliteit van de voorschriften
- Correct, doeltreffend en veilig gebruik van medicatie

In dit kader hebben de Apothekersvereniging van Brussel, Huis voor Gezondheid en het Réseau Multidisciplinaire Local de Bruxelles thematische pakketten ter ondersteuning van het overleg ontwikkeld. Deze worden ter beschikking gesteld om de samenwerking aan te moedigen en te ondersteunen.

Elke pakket bestaat uit volgende onderdelen:

- Een informatieve nota die de methodologie uitlegt en u de mogelijkheid biedt om zelf het overleg praktisch te organiseren.
- Een handleiding met concrete handvaten om het overleg tot een goed einde te brengen en om het maken van eventuele afspraken te faciliteren. Elk thema is op dezelfde manier opgebouwd: een korte inleiding, suggestievragen die als basis kunnen dienen voor het overleg, elementen van de wetgeving en nuttige referenties.
- Een PowerPoint presentatie gebaseerd op de handleiding, die gebruikt kan worden voor de begeleiding van het lokaal overleg.
- Een evaluatiemethode.

Oplijsting van de actueel beschikbare thema's:

- Bereikbaarheid/communicatie en het voorschrift (algemene afspraken, voorschrift op stofnaam en substitutie, E-voorschriften)
- Misbruik en verslaving
- Magistrale bereidingen
- Zorgtrajecten
- Wachtdienst

BEREIKBAARHEID EN COMMUNICATIE

INLEIDING

Tijdens het uitvoeren van de dagelijkse taak kan het belangrijk zijn om de apotheker/ huisarts rechtstreeks te bereiken. Hierrond afspraken maken bevordert een vlot contact en voorkomt dat het contact als storend wordt ervaren of dat er geen contact wordt genomen wanneer dit wel wenselijk is.

SUGGESTIEVRAGEN

- Wanneer en waar kunnen we elkaar bereiken?
- Op welke manier kun nen we elkaar bereiken (bv. telefoon, gsm, e-mail, fax, sms, eHealthbox...)?
- Wat bij dringende vragen buiten de gewone uren, zoals tijdens de wachtdienst (bv. privénummer, gsm...)?
- Hoe verloopt momenteel de samenwerking?

CONTACTGEGEVENS HUISARTS

Naam en voornaam:

Adres:

.....

Riziv-nummer:

Tel. praktijk:

Fax:

Gsm:

Tel. dringende hulp:

E-mail:

Is geconventioneerd: Ja Gedeeltelijk Nee

Het beste moment om me te bereiken:

Werkt samen met de volgende huisarts(en):

.....

.....

.....

Algemeen telefoonnummer:

Algemeen e-mailadres:

Uren	Ma	Di	Woe	Do	Vrij	Za
Voormiddag
Namiddag

CONTACTGEGEVENS APOTHEKER

Naam en voornaam:

APB-nummer:

Naam apotheek:

Adres:

.....

Is titularis van de apotheek Is eigenaar van de apotheek

Tel.:

Tel. dringende hulp:

E-mail:

Fax:

Het beste moment om me te bereiken:.....

Andere werknemers in de apotheek:

• Naam:

Functie:

• Naam:

Functie:

• Naam:

Functie:

• Naam:

Functie:

Openingsuren	Ma	Di	Woe	Do	Vrij	Za
Voormiddag
Namiddag

WACHTDIENSTREGELING

INLEIDING

Huisartsen en apothekers moeten de continuïteit van zorg verzekeren, ze zijn beiden dan ook wettelijk, moreel en deontologisch verplicht om deel te nemen aan de wachtdienst. Op voorhand afspraken maken rond situaties die tijdens de wachtdienst kunnen ontstaan, kan ervoor zorgen dat de zorg voor de patiënt ook buiten de reguliere uren optimaal verloopt.

SUGGESTIEVRAGEN

- Hoe wordt de wachtdienst van huisartsen en van apothekers geregeld? Waar en hoe kunnen de huisartsen en apothekers van wacht geraadpleegd worden?
- Hoe reageer ik, als apotheker, als het voorgeschreven geneesmiddel niet (meer) voorradig is? Welke maatregelen kunnen we nemen om onbeschikbaarheden te vermijden (VOS, variatie in de keuze van geneesmiddel, lijst met verplicht aanwezige geneesmiddelen...)?
- Moet de patiënt een wachtsupplement betalen in de apotheek? Wanneer komt het RIZIV hierin tussen en wanneer niet?
- Hoe en onder welke voorwaarden kunnen we elkaar bereiken in geval van dringende problemen of vragen tijdens de wachtdienst?
- Is het mogelijk om magistrale bereidingen tijdens de wachtdienst voor te schrijven? Hoe sta ik, als apotheker, hier tegenover?
- Welke afspraken kunnen we maken rond de bevoorrading van de urgentietrouse van de huisarts?

WETGEVING EN ACHTERGRONDINFORMATIE

WACHTDIENSTREGELING APOTHEKERS

Artikel 8, §2, van het KB nr. 78 van 10/11/1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen bepaalt het volgende: *De apotheker mag, wetens en zonder wettige reden in zijnen hoofde, zijn officina noch tijdelijk noch definitief sluiten zonder vooraf alle maatregelen te hebben getroffen om de continuïteit te verzekeren van de uitreiking van de bij een in uitvoering zijnde recept voorgeschreven geneesmiddel.*

De wachtdienst garandeert een permanente toegang tot geneesmiddelen. De dienst wordt zowel buiten de gebruikelijke openingsuren (elke dag van 19u 's avonds tot 8u 's morgens, tenzij anders vastgelegd) als op zon- en feestdagen verzekerd. Elke apotheek moet aan de wachtrol deelnemen.

De wachtdiensten worden georganiseerd door de lokale beroepsverenigingen van apothekers. Alle apotheker-titularissen van hetzelfde gebied staan op de wachtbeurlijst en moeten de wachtdienst verzekeren. De titularis kan deze taak delegeren naar zijn adjunct-apotheker of apotheker-vervanger of, in onderling overleg, een andere apotheker-titularis op de wachtrol van dezelfde regio.

WAAR VIND IK DE APOTHEKEN VAN WACHT?

Sinds 18/01/2018 zijn de gegevens van de apotheker van wacht 24 uur op 24 te vinden op www.apotheek.be. Aan de deur bij de apotheek zelf of per telefoon 0903/99.000 (1,50€/min) zijn deze gegevens eveneens raadpleegbaar.

Bij de ondertekening van het "Meerjarenkader voor de patiënt met de officina-apothekers" in maart 2017, werd bepaald dat in het belang van toegankelijke, transparante informatie voor patiënten, de informatie over de bereikbaarheid van de wachtdiensten naar de toekomst toe zal worden geïntegreerd in de gratis dienstverlening van het systeem 1733.

WACHTDIENSTREGELING HUISARTSEN

Artikel 8 §1 van het KB nr. 78 van 10/11/1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen bepaalt het volgende: *"Artsen mogen, wetens*

en zonder wettige reden in hunnen hoofde, een in uitvoering zijnde behandeling niet onderbreken zonder vooraf alle maatregelen te hebben getroffen om de continuïteit van de zorgen te verzekeren door een ander beoefenaar die dezelfde wettelijke kwalificatie heeft."

De organisatie van de wachtdienst werd toevertrouwd aan de huisartsenkringen. Deze kunnen op eigen initiatief en op basis van vrijwilligheid ook wachtdiensten buiten de verplichte periode organiseren.

WAAR VIND IK DE HUISARTSEN VAN WACHT?

De huisarts van wacht kan men bereiken via het centrale telefoonnummer 1733. Dit nummer voor niet-dringende medische hulp wordt gekoppeld aan de lokale wachtdiensten.

Het nummer 1733 is nog niet in werking in alle regio's.

- In de regio's waar het nummer **slechts gedeeltelijk in werking** is, wordt de patiënt doorverwezen naar een huisartsenwachtpost of een lokale wachtdienst die een afspraak zal geven zonder medische triage.
- In regio's waar het nummer **volledig in werking** is, wordt de patiënt doorverwezen naar een telefoonoperator die gespecialiseerd is in medische triage. De operator zal een aantal vragen stellen om correct in te schatten hoe ernstig de situatie is en hoe mobiel de patiënt is. De operator verwijst dan naar de hulpverlener die op dat ogenblik het best geplaatst is om u te helpen (huisartsenwachtpost, huisarts van wacht, huisbezoek, afwachten, spoeddienst...).

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt de huisartsenwachtdienst georganiseerd door de GBBW (Garde Bruxelloise/Brusselse Wachtdienst).

Deze dienst biedt:

- Een **mobile wachtdienst**: als een patiënt zich niet kan verplaatsen, zal een arts van wacht zich zo snel mogelijk naar het adres van de patiënt begeven. Deze huisbezoeken worden tijdens de week van 19u tot 8u georganiseerd, en 24/24 tijdens het weekend en op feestdagen.
- Een **vaste wachtpost**: als een patiënt zich wel kan verplaatsen, kan deze zich begeven naar een van de vier vaste wachtposten van Brussel. Hier is 's avonds steeds een huisarts aanwezig, evenals tijdens weekends en op feestdagen.

Huisartsenwachtpost	Adres	Gemeente
HWP ATHENA	J. de Brouchoven de Bergeyckstraat 2	Brussel
HWP 1030, Aeropolis	Haachtsesteenweg 579	Schaarbeek
HWP Medinuit	Jubelfeestlaan 93	St-Jans-Molenbeek
HWP CMGU	Hippocratelaan 10	St. Lambrechts Wol.

De GBBW is een tweetalige dienst (NL, FR) en vele artsen die hier aanwezig zijn, zijn meertalig. De structuur is in volle expansie en streeft naar een optimale invulling en uitrol van de tweetaligheid. Voorlopig is deze gegarandeerd in HWP Athena en voor de mobiele wacht.

Om de GBBW te contacteren (zowel de mobiele wachtdienst als de dichtst bij zijnde wachtpost) bestaat er één nummer: 02/201.22.22 (www.gbbw.be).

ONBESCHIKBAARHEID EN SUBSTITUTIE TIJDENS DE WACHTDIENST

Volgens de Gids voor Goede Officinale Farmaceutische Praktijken (GGOFP) en de deontologische code voor apothekers, mag de apotheker om de continuïteit van zorg te verzekeren een geneesmiddel vervangen tijdens de wachtdienst.

In België is het principe van de substitutie sinds 1993 in de wetgeving opgenomen. Er werden evenwel nog geen uitvoeringsbesluiten genomen. Substitutie is dus theoretisch mogelijk, maar in de praktijk kan ze in België (nog) niet worden toegepast.

De aanpassing aan het KB Volksgezondheid nr. 78 van 10/11/1967 laat sinds 1 maart 2012 echter wel substitutie toe voor de acute behandeling met antibiotica en antimycotica, voor zover de arts geen therapeutisch bezwaar vermeld heeft tegen de substitutie. Aan dit recht voor substitutie heeft het RIZIV vanaf 1 april 2012 de verplichting gekoppeld tot aflevering van het goedkoopste antibioticum of antimycoticum.

Op de apotheker rust echter eveneens de verplichting de continuïteit van de zorg te waarborgen, evenals de verplichting bijstand en hulp te verlenen aan personen in gevaar. De Gids voor Goede Officinale Farmaceutische Praktijken (GGOFP) bepaalt in het kader van de farmaceutische zorg: *“Als de apotheker*

die van wacht is, niet beschikt over een geneesmiddel dat aan een bepaalde patiënt is voorgeschreven, dan vervangt hij dit door een geneesmiddel dat in essentie gelijkwaardig is en brengt hij de patiënt, en indien mogelijk ook de arts, daarvan op de hoogte. Indien dat onmogelijk is, doet hij al het mogelijke om het voorgeschreven geneesmiddel zo snel mogelijk te verkrijgen. Bij gebrek verwijst hij de patiënt door naar een andere apotheker van wacht nadat hij zich ervan vergewist heeft dat deze laatste het voorgelegde voorschrift kan afhandelen.”

Ook de deontologische code herinnert de apotheker aan zijn verplichtingen en beperkingen in het kader van substitutie: *“Behalve in dringende gevallen en tijdens de wachtdiensten, mag de apotheker geen geneesmiddel vervangen zonder het voorafgaand akkoord van de voorschrijvende arts. Indien de wet de substitutie toestaat, leeft de apotheker de opgelegde voorwaarden na.”*

LIJST VERPLICHTE GENEESMIDDELEN IN DE APOTHEEK

Bijlage II van het KB van 21.01.2009 betreffende de onderrichtingen voor de apothekers herneemt een lijst van geneesmiddelen, medische hulpmiddelen en grondstoffen die steeds voorhanden moeten zijn in de apotheken. De volledige lijst vindt u op www.upb-avb.be, rubriek *Beroepsontwikkeling > Dossiers > KB 2009*.

HOOGDRINGENDHEIDSHONORARIUM IN DE APOTHEEK

De apotheker van wacht mag een hoogdringendheidshonorarium aanrekenen tijdens de officiële wachtdiensturen (hetzij tussen 19u en 8u, hetzij op zondag of op een wettelijke feestdag).

Het RIZIV neemt het wachthonorarium ten bedrage van 5,24€ (2018) volledig ten laste mits :

- Het voorschrift minstens één terugbetaalde specialiteit of bereiding bevat.
- De aflevering buiten de normale openingsuren gebeurt: hetzij tussen 19u en 8u hetzij op zondag of op een wettelijke feestdag.
- De arts de melding “dringend” heeft aangebracht op het voorschrift. Bij gebrek hieraan moet de apotheker op het voorschrift vermelden dat hij de klaarblijkelijke dringende noodzakelijkheid heeft vastgesteld.
- De apotheker ingeschreven is op de wachtrol.
- Het honorarium slechts eenmaal per voorschrift of per groep voorschriften (nl. per bezoek) wordt aangerekend.

Bij voorschriften zonder terugbetaalde geneesmiddelen is het wachthonorarium ten laste van de patiënt en kan het bedrag ervan in principe vrij bepaald worden door de apotheker (mits duidelijke aanduiding in de apotheek).

URGENTIETROUSSE HUISARTS

Het KB van 21.01.2009 betreffende de onderrichtingen voor de apothekers omschrijft de urgentietrouse als *"de trousse van de voorschrijver die geneesmiddelen voor menselijk gebruik bevat bestemd om bij dringende noodzaak onmiddellijk toegediend te worden door de voorschrijver aan zijn patiënt"*.

Een voorschrift voor de urgentietrouse moet aan de volgende voorwaarden voldoen:

- het bevat enkel geneesmiddelen voor menselijk gebruik;
- de geneesmiddelen moeten zijn voorgeschreven of besteld op een origineel, gedateerd en ondertekend document;
- dit document moet volgende gegevens bevatten: de naam en het adres van de voorschrijver alsook de vermelding 'urgentietrouse';
- de voorschriften mogen niet op naam van de arts worden gemaakt, de arts vult als naam "urgentietrouse" in.

De geneesmiddelen in kwestie kunnen nooit terugbetaald worden door de mutualiteit.

Sinds september 2017 is er in ons land een nieuw wettelijk kader voor verdovende middelen en psychotrope stoffen van kracht. Door dat nieuwe KB vervalt de verplichting voor de voorschrijver om zich in geval van slaap en verdovende middelen te bevoorraden bij een apotheek gevestigd in dezelfde provincie. De apotheker heeft echter wel de verplichting om gedurende de maand die volgt op het einde van elk kwartaal een kwartaaloverzicht naar het FAGG te verzenden van deze leveringen in het kader van de urgentietrouse.

BRONNEN

- Gids voor de Goede Officinale Farmaceutische Praktijken (GGOFP)
- KB van 21.01.2009 houdende onderrichtingen voor apothekers
- Koninklijk besluit nr. 78 van 10.11.1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen. BS 14-11-1967
- Code van Farmaceutische Plichtenleer, Orde der Apothekers
- Code van Geneeskundige Plichtenleer, Orde van Geneesheren
- Meerjarenkader voor de patiënt met de officina-apothekers, 15 maart 2017
- KB van 6 september 2017 houdende regeling van verdovende middelen, psychotrope stoffen

NOTITIES

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....